

Josep Ramoneda

Desconfio molt de les enquestes a fora de temps electoral. Tinc la sensació que expressen més l'estat de l'opinió publicada que l'estat de l'opinió pública. És a dir, indiquen per on bufa el vent, però no com quedarà el paisatge quan la tempesta amaini. Ho deia Emmanuel Todd: la gent no pren decisions fins dies o hores abans de votar, per això les enquestes més fiables són les que fan seguiments diaris de final de campanya. Tanmateix, sempre hi ha alguna dada rellevant. A mi, de la darrera enquesta feta pública per la Generalitat de Catalunya, em sembla significativa la valoració dels polítics, perquè transmet el missatge que en política el qui s'equivoca paga. I parlo d'equivocar-se, en aquest cas, no en el sentit dels grans errors estratègics –que també–, sinó sobretot de les píffies de ressonància mediàtica. Qui són els polítics que perden més valoració? Els que han comès més errors: Pasqual Maragall i Josep-Lluís Carod-Rovira.

“Un error de conseqüències més grans del que pot semblar i que es veu a venir és el que poden cometre els partits catalans en el tràmit de l'Estatut a Madrid: no aprofitar l'oportunitat per millorar-lo”

Evidentment només s'equivoca el qui arrisca. I si no es corren riscos, difícilment es poden fer grans coses. Però el valor essencial del polític, el que li permet les grans iniciatives, és generar confiança. I el que dóna confiança és la seguretat i la justa avaluació de les pròpies forces. No genera confiança treure l'espantall del famós 3% si no es tenen a la mà les proves necessàries perquè això no mori a les portes dels jutjats. I no es genera confiança quan es vol provocar una crisi de govern sense haver calculat bé la capacitat –real, no jurídica– que un té per fer-ho. Al revés: es genera la imatge d'un president mutilat. Evidentment, tampoc no genera confiança aventurar-se sense cap xarxa a una trobada amb una banda terrorista o excitar les passions en temes sensibles com els Jocs Olímpics. En fi, no seguiré una llista que tothom coneix.

En política, com en futbol, els partits s'acostumen a guanyar més pels errors dels altres que pels mèrits propis. Cruyff diria que és un joc d'estadística negativa. Per tant, no cometre errors es fa molt important. I davant de les fanfarronades del PP, els responsables polítics catalans haurien de ser molt curosos a no cometre errors, per molt que a vegades les ganes de donar gust a les baixes passions facin dir coses perfectament prescindibles o contraproductives. Hi ha una cosa pitjor que cometre un error, i és fer el ridícul, i a vegades, els errors ens hi porten.

Crec, per exemple, que és del tot equivocat que les institucions catalanes entrin en el joc de fer la guerra a la COPE –que és el que la COPE vol, com es demostra cada dia–. Una cosa

és que persones o institucions de la societat civil es manifestin contra les extorsions a la veritat i els insults que la COPE profereix constantment. Forma part de la confrontació social i només faltaria que la COPE pogués dir el que li donés la gana i els ciutadans haguéssim de callar. Però, al meu parer, ni el CAC no ha d'obrir un expedient, ni el Parlament –i veig que s'ha imposat el sentit comú– no ha de querellar-se ficant-se en un procediment que està perdut segur. La llibertat d'expressió en les societats obertes és sagrada. I la llibertat d'expressió val també per dir mentides. Enfront d'aquestes, es poden rebatre, però no prohibir. Entre altres coses perquè, quin seria el tribunal que establiria què és veritat i què és mentida? Els tribunals de salut mental pública –per molts codis ètics que s'estableixin– són inevitablement camins directes a l'abús i la pèrdua de llibertats. L'únic límit a la llibertat d'expressió és el Codi Penal. I en aquest cas el delictes ha de ser molt clarament substanciat. Certament, no ho era en el cas de l'afirmació que “ETA tutela l'Estatut català”. Qui és el subjecte calumniat? El senyor Estatut no crec que pugui querellar-se. Encara hauria de ser ETA la que ho fes. El fet és que la COPE s'està fent una clientela aprofitant la propaganda del soroll contra soroll. I en la societat oberta els únics que poden canviar el que està fent la COPE són els seus propietaris, els senyors bisbes i alguna altra companyia. La propietat privada és aquí tan sagrada com la llibertat d'expressió. Qui paga mana.

Un error de conseqüències més grans del que pot semblar i que es veu a venir és el que poden cometre els partits catalans en el tràmit de l'Estatut a Madrid: no aprofitar l'oportunitat per millorar-lo. L'Estatut és, tant des del punt de vista tècnic com des del punt de vista de la música que dóna el to del text, francament dolent. És fet per acumulació, pel procediment d'anar-hi afegint coses perquè ningú no quedi descontent. De manera que el resultat final és un magma sovint contradictori, la màxima plasmació del qual és el molt antipàtic i confús preàmbul. El debat parlamentari se cenyirà probablement als temes de major discrepància política –nació, finançament, competències, poder judicial– i una mica per comoditat –prou feina hi haurà amb les qüestions clau–, i una altra mica per poder dir que ha vingut de Madrid poc retocat, moltes coses perfectament prescindibles, molts excessos ideològics quedaran tal com són. Amb poca possibilitat de tenir efectes pràctics? Potser sí, però mai se sap. I, en tot cas, no és un bon criteri. És un Estatut amb moltes dosis de biopolítica: de voluntat de definir com ha de ser la vida de les persones. La qual cosa seria, per exemple, incompatible amb el discurs programàtic liberal que va fer Artur Mas fa quinze dies.

S'ocuparà algú de millorar l'Estatut en el seu pas pel Congrés espanyol? Em temo que no: preferirem gronxar-nos amb dues idees molt nostres: “aquest Estatut és una merda, però és el nostre”, la qual cosa és una demostració d'escassa autoestima, perquè per a nosaltres hauríem de desitjar el millor, i “a Madrid no ens han de tocar ni una ratlla”, la qual cosa és enganyar-se perquè acceptarem que toquin aspectes, alguns dels quals probablement empitjoraran l'Estatut, i en canvi no ens preocuparem que es toquin els que el millorarien. Errors.